בס"ד

3

מינהל הסטודנטים — אוניברסיטת **בר-אילן** — מדור הבחינות

שאלון סגור

מספר הקורס: 99-545-01

תאריך בחינה: 2/8/13

המחברת נבדקה ביום: 12/8

הציון: 96

חתימת המרצה:

מס' סידורי _____ מתוך _____ מחברות

מס' מח': 3

שנת: תשע"ג סמסטר: 2 מועד: 1 מטלה: 1

קורס: 01 545 99 הפשרה במשפט העברי

הוראות לנבחן

1. עליך להבחן בחדר בו הנך רשום.
2. הכח ליד המשגיח בבחינה את חפציך האישיים כגון: תיקים, ספרים, מחברות, מכשירים סלולריים, קלמרים וכו'.
3. אסור להחזיק בהישג יד חומר הקשור לבחינה/לקורס אלא אם הותר הדבר בכתב על ידי המרצה ורק בהתאם למותר.
4. מסור למשגיח/ה על הבחינה תעודת זהות וכרטיס נבחן חתום ותקף לסמסטר בו מתקיימת הבחינה.
5. **היציאה לשירותים במהלך הבחינה אסורה בהחלט.** נשים בהריון ונבחנים באישור מתאים רשאים לבקש מהמשגיח/ה לצאת. היציאה בליווי המשגיח/ה ובהתאם לנוהלי האוניברסיטה.
6. נבחן היוצא ללא רשות מחברתו תפסל ותועבר לועדת משמעת.
7. יש להישמע להוראות המשגיח/ה. אין לעזוב את חדר הבחינה ללא קבלת רשות. חל איסור מוחלט לפנות לנבחנים אחרים בכל עניין ודבר. **בכל עניין פנה למשגיח/ה.**
8. בתחילת הבחינה מלא את פרטיך האישיים ע"ג המחברת. תלמיד שקיבל לידיו שאלון ואין ברצונו להיבחן, חייב להמתין 1/2 שעה בכיתה מתחילת הבחינה. תלמיד שעזב את האולם אחרי חלוקת השאלונים או לא מסר את מחברתו עד תום הבחינה או מסר מחברת ריקה - דינו כדין נכשל.
9. קריאת השאלון מותרת רק לאחר קבלת רשות המשגיח/ה.
10. יש לכתוב את התשובות בדיו, בכתב ברור ונקי **על עמוד אחד של כל דף.** אין לכתוב בשוליים, הכותב טיוטה יקדיש לה את הצד הימני של המחברת ואת ההעתקה הנקיה יכתוב בצד השמאלי. את הטיוטה יש למחוק בהעברת קו. אסור לתלוש דפים מן המחברת.
11. עבר הנבחן על תקנות הבחינות, תשלל ממנו הרשות להמשיך בבחינה, והוא יועמד לדין משמעתי.
12. משך זמן הבחינה מצויין בראש השאלון. עם הודעת המשגיח/ה כי תם הזמן, על הנבחן להפסיק את הבחינה, למסור את המחברת עם השאלון ולצאת מאולם הבחינה. מחברת שלא נמסרה בתום ההודעה לא תיבדק.
13. אחזקת מכשיר טלפון סלולרי (אפילו סגור) ברשות הנבחן, מביאו מיידית לפסילת הבחינה.

בהצלחה!

שנה"ל תשע"ג סמסטר ב' מועד א'

מס' קורס 99-545-01

מחלקה שפטים תאריך 2.8.13

המרצה בר שוע לשל

מבחן חלק (אם הבחינה בשני חלקים)

ועדת המשמעת מזהירה!
נבחן שיימצאו ברשותו חומרי עזר אסורים או ייתפס בהעתקה, ייענש בחומרה עד כדי הרחקתו מהאוניברסיטה.

הוראות לנבחן בנושא סריקה:
אין לכתוב במחברת בעפרון. יש לכתוב בעט בצבע כחול כהה או שחור בלבד. אין להשתמש בנוזל מחיקה (טיפקס). אין לכתוב בשוליים משני צידי הדף. מחברת בכתב מרושל משפיעה על תוצאות הסריקה.

אין לכתוב בשולים ומחוץ לסרגל הסריקה. לכן, חל איסור מוחלט לכתוב כאן

(עדות ומשמעות בהוראה!
נבחן שימצאו ברשותו חומרי
עזר אסורים, או יתפס בהונאה
יענש בהוצאה עד כדי הרחקתו
מהאוניברסיטה.

3

שאלון סגור

מבחן בקורס במשפט עברי

הפשרה במשפט העברי - 99-545-01

תשע"ג - מועד א

הנחיות מועילות:

א. קראו את כל השאלות בטרם תתחילו לענות.
ב. ארגנו את תשובתכם וענו רק על שנשאלתם.
ד. כל חומר עזר אסור בשימוש.
ה. משך הבחינה שעתיים.
ו. יש לכתוב כל תשובה בשורות המיועדות לכך. שורות נוספות או חריגה אל השוליים לא תיקרא. חשוב: דעו! אין הכרח להשתמש בכל השורות.

שימו לב:

שאלות 1, 2 , 3– שאלות חובה (סה"כ 70 נקודות)
ענו על שאלה אחת מבין השאלות 4, 5 (30 נקודות)

21+6 / 30

16+6 / 30

בהצלחה!

שאלות:

1. כידוע ההלכה נפסקה כרבי יהושע בן קרחה. בנוסף, ידוע לנו שתלמידו של רב (שם חכם) נהג לשאול את הצדדים שבאו לפניו לדין האם הם רוצים דין או שמא הם רוצים פשרה.

מדוה לבדוק — רב הונא

א. האם אפשר לראות סתירה בין שני אלו! (5) כן — 5
ב. מהו התירוץ של התלמוד לסתירה זו(5) רב הונא ראה בכך [illegible] — 4
ג. מה למד חיים שפירא מקושיית התלמוד ומהתירוץ! (5) [illegible] — 2
ד. האם ניתן לפרש את מהלך התלמוד בהצגת הסתירה והתירוץ, באופן שאינו תומך בתזה של חיים שפירא!(10) — 7
ה. הביעו דעתכם, ביחס לשתי האפשרויות להבנת הסוגיה, זו שבה מצדד חיים שפירא וזו שהצעתם בתשובה לסעיף הקודם. (5) — 3

(א) נראה לכאורה סתירה בין ר' יהושע בן קרחה שנראה "מאוזן לצדדים" לבין רב הונא שרוצה את הפשרה. לכאורה, הלוגיקה לכן - משמע שיש לה בעיה מוסרית (מדוע) יותר מראיה - הוא יבחר בדין חשוב.

(ב) רב הונא רואה בעדות הפשרה, מעדות שיקולה לעדות הדין והדיינים בלבד. הוא - אם ר' האשחורי, אל - ברור לעדות הפשרה.

(ג) לפי חיים שפירא, הפשרה אינה דבר שנשאר רק מכוח הצדדים. אלא נרכשת גלות, בגלל הרצון שעליה לדין הם נותנים הסכמה לדין לפסוק כפי שהם רואים לנכון ולא לנכון. הפשרה מעמיד הפשרה בעיה ותהיה כשהיה - הפשרה, השלום מגיעה את המשפטים שתרמו בפשרה לעבר שאר דרכו - שלום חברותית.

(ד) לפי דעתי אנחנו נכנסת הפשרה, הפשרה חייבת להיות בהסכמה הצדדים (לעומת שיקולי הדיינים) הם הפשרה ולא מבוקש מעל שוטה אז מעבר לשלום בבוררים לפי חיים שפירא אינו דבר בכך, ולא ליצר הטבעה - [illegible] רצון = אי שוטה הפשרה. לפי כל הדיונים כפי הבל שהרב. לפי כל הדיונים הפשרה, הפשרה חייבת לרצון שלהם ולפרקי (לעומת החברים שבעבר) ופשרה כפיה לא מושגת הדיונים אלה שמנע ר' יהושע בן קרחה.

(לא מדויק לא ברור לא מדויק לא ברור לא ברור)

(לא ברור לא ברור לא ברור לא ברור)

(לא ברור לא ברור לא ברור לא ברור)

(ג) נמנע לגמרי את תשובת התלמוד בכך שהוא מתן בפנינו את הנושא האבלה שאין לבוררה ואז נוהגים מופת לים שאתן בשרה (ראפ"ל בפ"ה)

בקרוב ביום מעבר מוצאים 2 אופלים ובשניהם היא דגנרט

שם בבלב לבנא אי אפשר בשרה דעתוף לגבי אי אפשר אופלב ע"ן

2. מה היתה ההלכה העיקרית שנקבעה בפסק הדין "אגיאפוליס"? בשרה בינארי

הביעו דעתכם בנושאים הבאים-

א. האם ההלכה שנקבעה באגיאפוליס עושה "צדק"? (5)

ב. האם הלכה זו צפויה היתה לשפר או לפגום במעמדה של הפשרה במשפט הישראלי? (5)

ג. מה תהיה, לדעתכם, עמדת המשפט העברי ביחס לשאלה שנדונה באגיאפוליס? (10) ליא ברור

(ד) ההלכה שקבעה בפסק אגיאפוליס היתה שבעצם מסויימים נתן לעשות בשרה בינארית - פטר עצמו בפסק אותה ולא להשאיר כמו בשרה רגילה דאטבן. הלא לא היתה לפניה לפנים בעיה הבשרה דשמה הישראלי שם דלבך אשם יתשר להרים לדתם ולהקל בשרה משום שהם יכולה להיות כמו הדין בסוף. *(הסבר בסוף)

(ה) ההלכה אשה בדק בעובדה שיש מקרים דומים לא ארכ בשרה לדבר, בתר בשרש מ. בחיים ומי רעבאי, גם לשמים יש בעלות ויש מקרים בהם השמש לא מוכן לעשות בשרה כלל.

(ו) בשמים יעדי מיוחדים מקרים בהם לא נותן לעשות בשרה, מקרי הקיבוץ כפונמות בעות בחיי אישות (בא) שלא מתקבל מינים) אין מה לעשות פה בשרה

אין מבנים שבלבנים הוא לפנים כך לבין על עניין מיוחדים ל הנפש מושלמ יש פה דיון

שם הנשמה לא יכולה להיות בגבולה כלל. בנוסף, בשפה העברית ישנה מחלוקת
בנושא כיצד נשמרים בנושא "הבן בדרך" - האם ניתן לשים בעובדה זה גם בשרה?
לפי יוסף קארו - אם הבן בשרה המשך את הזכרתה, נצרה את המתיה
אותה כך - לא ניתן לשים בשרה בעובדה זה שם אבל אמר. נוסף לזו - הרמב"ם
שם אמר שבעובדה שהבן מדבר ואחרי בן/בת מאמרם הכל בדם וגם לשון - לא
ניתן לשים בשרה. (יש לבן שלמדת הרמבם ניתן לשים בשרה גם בדבר - זה
עד מקום ערכי שלום ובדבקה) בנוסף יונה בעל הרשב"ם שוים לנשמה בעל מוגן
בנושא זה - נמר ונשר שרה "לא שיכן לבם הבן נוטה" - כלומר הרשב"ם בדבר בין אין
לשמת בשלם מדבר ש. ומלמדים בלעדיהם שוים הם בעסמו מלמחלה לבן בשרה יהה נמר בעובדה.
לפי הנמר לגל נראה כי מתוך הנשרה הקיצונית בנושא נמצר גם נמן דמחלוקת,
אם נסתכל אמנם על עצם הנשרה - שלום ובדבקה - ניתן לומר שנשרה בנשרה זה
לא מתקיים את עצם הנשמה (בדר אחד יבא מיעצה ומקסה) ולכן הוא אסור.
* הסבר לפי - לפחות לפי הגרלה הזו לחלוה דפני הבן/ת השלם לפסוק בין ע-א-לוה מסוים של בשרה
ומבאה אמיד השלם יכל להחזר רק בא אז בע.

3. א. כיצד משפיעה התכלית הערכית של הפשרה על הגבולות הדיוניים של הפשרה במשפט העברי? (5)
כיצד מוסברים החריגים לגבולות אלו על פי התכלית הערכית של הפשרה? (התייחסו ל 3 חריגים) (15)

5
15

אמר הדין

בגין שאין דיון
בגין שאין
היוק שבועה
מלא
שיבוי

המלים הנוגעים של הנשרה - הדדים עבור "שלום/בדבקה" בגבול הדיוני של הנשרה - "נשרה הדין
אם נשמרו לעצם" בה מוסבר הרציונל הערכי שם נשרה שמאז בנו דבר לא יכולים לבדם
שלום בין הדדים (הם רק יוכלו את הדין) בגלל אמת הדבר בגלל הנסמך לבלבול.
הדרכים לאמלות הדיוניים: (1) נסמך הבן - הנשרה שיוסרה אחר מאחר ויבן הם נשרה על דרך הנסמך
ולא נשרה על דרך המשך - לחזר מסביר בזה שנשרה על דרך המשך שמבטא מרדה בין הדדים יותר
מלהקטבה לסלים בין הדדים מאשר נשרה על דרך הנסמך. הוא מביא דוגמא מהמקרים בהם
שהיה אורח שלום ומשרומסבירה אולם המעבדה הרבה לנשרה - הם הסכים שהיו הם
מיהי עצמו (עבר המשרה על הבן) שהיה מקיים בין הדדים - עשה נשרה על דרך המשך.
(2) כ יש לקרוא - אחר שמודבן ובן מחלה להיה כלל לנשרה נשרה אחרי אחר הבן. הם מסביר
את עצם הנשרה שבין מאשר בה מחלה להיה. יש מי אומר לפי המבשר שבדבר יכלה להתור בעצמה
ולכן ניתן לקבל מהו אחר הנשרה ועצם הדבקה בגלל הגבול שלא בהקלה בהקשבה -
שם מתר לשר אחר שמעבדן ומשרומשם מסקה לעבודה האדם. (3) בעקבות שלחיך שמאה נים לשר אחר בנמצא -
מלבד נשרה בה ומדבר הם שונים מנשרה הקלה לחלוטין - הדרך היחיד בה הוא לבטל נשרה,

ולא נכנס שלום ולבבות, משרה שם הם אין אנו מאמינים את הסף דשלום ולא מדברו על משרה שיונה הלא עכשו שלום.

.4

א. כיצד יש להכריע במקרה שבו יש מחלוקת בין שופטי הרוב לבין שופטי המיעוט בשאלה כיצד ראוי לפשר? נמקו בשלושה אופנים (20) בשיה פה אחד. כמו של הרמ, קניית סיטן, הוקרה ב שקיל
ב. התלמוד קובע (בקטע שלא למדנו) שכאשר מוכר וקונה אינם משתווים ביניהם על ערך הנכס הנמכר ומסכימים שההכרעה בדבר תהיה לפי מה שיאמרו שלושה שמאים - ההכרעה בין השמאים צריכה להתקבל פה אחד. - רמ"ה ~~ו"הסדר הרמ"ה~~

20

10

יש מחכמי המשפט העברי שהקישו ולמדו מסוגיית השמאים גם לסוגיית הפשרה.
לאור תשובתכם בסעיף א של השאלה - באיזה אופן אפשר, לדעתכם, להבין את הגישה שרואה בסוגיית השמאים מקור לנורמת ההכרעה במחלוקת בין השופטים המפשרים (10)

(א) בשרה חיבת להתקבל "פה אחד" ולא נתן להכריע ע"י רוב קולות - הסבות לכך: (1) בקרה ע"ל שקיל של הנשר - בשרה מומלצת לדין שקיל ורחב - לכן הרבה שיקול מוסר וגם לעבר הדין בתיק ולכן יש לדבר לרחוק את הדיונים שלהם בשרה פה אחד. (יש לציין שלנשרה קם אין הפנים. אין הלא הדין לכן יש להקר את שקיל) (2) רציונל השלום - מטרת הבשרה הינה שלום בין הצדדים אלו, יש לדרוש מהשופטים שיגיעו לידי שלום ביניהם ולכן הם ביקשו: "בשרה בתוך בשרה". הנשר רסום של שבו הבשרה לא מיצבה אלא לצאת שאלה אחד ברשות - לא אפשרי בהסכמה דבר (3) מקור קניית סיטן - הנשר צדדים מבקשים להגיע, הם קונים סיטן סיטן - הם רוצים בשרה שיקרים לו בסיטן הקונים (מעדיפים לקנות) לפי רצונו לא, אפשר מאמר "מסר הקרוב" הם מבקש, מקר לבקר סיטים לבשרה לתקן ומקבל שבשרה תתבקל "פה אחד". (4) רציונל נוסף - לחוק של הרמ"ה - מושג של רוב מול מיעוט כלל אינו שייך בבשרה שכן בא לא דין דרור, בין/לא, מבלי פה אחד הפסדים שבמקרה של שקולי מפשרים אם אין מקום לרוב מול מיעוט - אין פה אחד שמאפשר לחיות אלו בשרה. לכן לא שייך פה רוב אלו בברכה להתקבל "פה אחד".

(ב) לפי רציונל קניית הסיטן - שני הצדדים לא יפקיע בצדדים השמאים, לכן מאחרי מסך בבעיה לדעת שהם בחר בלתי "פה אחד" רק לגבר את הסיטן. שהתלטת השמאים הינה הסכמה ובוודאי.

לפי רציונל הבא - הצדדים הביאו לשמאים מה שיעשו שלום ביניהם, הם מסמיכים לבין אחד לשמאי. יש להם כבוד שיש לבצע בסמכות המתן מהיר ביניהם.

לפי רציונל "ביתו של רב" - אין שינוי לגבי מנהגי "אחד" לפי רבים כלל שקבה דבר שאין לשנות, בינאם

לפי כל הנ"ל רוב שסוגיית השמאים שמתישמש לכן קשר ביניהם בדבר לסוגיית הבשרה פה אחד - שם, לפי הרבנים ניתן לבין שם אנשי שפיר לשמאי. שלום אין כשלום בדרום אחרת בשום לא ניתן לבצע את הבקרה ולא רציונלים של הבשרה אבל מתוקף מה פה מאוקם בסמכות לכן לבצע הפסד הדבר בדיקת מסוגיה או לפי הבשרה פה תרפ (כפי שהשוותי מין הרציונלים)

5. בבג"ץ גבאי (שדן בהחלת חזקת השיתוף) התייחס בית המשפט העליון להלכת המשפט העברי לפיה אפשר לכפות פשרה כשהדין אינו יכול להתברר.

א. מהו ההקשר שבעטיו דן בית המשפט העליון בהלכה זו מן המשפט העברי? (5) רק לכפות פשרה

ב. מהם המצבים שבהם המשפט העברי יעשה שימוש בהלכה זו? פרטי(5)

ג. האם גם כדי להימנע מלהשביע בעל דין על גרסתו אפשר לכפות פשרה? יש להתייחס לעמדות שונות בעניין זה. (10)

ד. האם שופטי בג"ץ שללו מבית הדין את הכוח לכפות פשרה במקום שהדבר אינו יכול להתברר משום שבמשפט הישראלי סמכות שכזו אינה מוכרת? כיצד הכריעו לגופה של העתירה ומדוע? (10)